

18 มกราคม วันกองทัพไทย

และถือเป็นวันยุทธหัตถี และวันสมเด็จพระนเรศวรมหาราช อีกด้วย

ยุทธหัตถี.....สงครามยิ่งใหญ่ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและชนชาติไทย.....

สงครามยุทธหัตถี เป็นการต่อสู้กันด้วยอาวุธบนหลังช้าง ซึ่งเป็นวิธีการรบอย่างกษัตริย์ในสมัยโบราณ ดังเช่น สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ทรงกระทำยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชาของพม่า และมีชัยในการกระทำยุทธหัตถีในครั้งนั้น

ในการกระทำยุทธหัตถีนั้น บนหลังช้างจะมีคนนั่งอยู่สามคน ตัวแม่ทัพจะถือง้าวอยู่ที่คอช้าง คนที่นั่งกลางอยู่บนภูบจะถือหางนกยูงซ้ายขวาโบกเป็นสัญญาณ และคอยส่งอาวุธให้แม่ทัพ และจะสับเปลี่ยนที่นั่งกันตอนกระทำการรบเท่านั้น ที่ท้ายช้างจะมีความรู้ประจำที่ ตามเท้าช้างทั้งสี่มีพลประจำเรียกว่า จตุรงค์บาท คนทั้งหมดจะถืออาวุธ เช่น ปืนปลายขอ หอกขัด ขง้าว ขอเกราะชน แพน

ถ้าเป็นช้างยุทธหัตถีจะมี หอกผูกผ้าสีแดงสองเล่ม ปืนใหญ่หันปากออกข้างขวาหนึ่งกระบอก ข้างซ้ายหนึ่งกระบอก มีนายทหารและพลทหารสวมเกราะ โทกผ้า ข้างที่เข้ากระบวนทัพ จะสวมเกราะใส่เกือกหรือรองเท้าเหล็กสำหรับกันขากหนาม โดยทั้งสี่เท้าสวมหน้าราห์ มีปลอกเหล็กสวมงาทั้งคู่ และมีเกราะไว้นั่งวงข้าง สำหรับพังหอค่าย โดยไม่เจ็บปวด

ในปี พ.ศ.๒๑๓๕ พระเจ้าบุเรงนองโปรดให้พระมหาอุปราชา นำกองทัพทหารสองแสนสี่หมื่นคน มาตีกรุงศรีอยุธยาหมายจะชนะศึกในครั้งนี้ สมเด็จพระนเรศวร ทรงทราบว่า พม่าจะยกทัพใหญ่มาตี จึงทรงเตรียมไพร่พล มีกำลังหนึ่งแสนคนเดินทางออกจากบ้านป่าโมก ไปสุพรรณบุรี ข้ามน้ำตรงท่าท้าวอุทอง และตั้งค่ายหลวง บริเวณหนองสาหร่าย

เช้าของวันจันทร์ แรม ๒ ค่ำ เดือนยี่ ปีมะโรง พ.ศ.๒๑๓๕ สมเด็จพระนเรศวร และสมเด็จพระเอกาทศรถ ทรงเครื่องพิชัยยุทธ สมเด็จพระนเรศวรทรงช้าง นามว่า เจ้าพระยาไชยานุภาพ ส่วนพระสมเด็จพระเอกาทศรถ ทรงช้างนามว่า เจ้าพระยาปราบไตรจักร ข้างทรงของทั้งสองพระองค์นั้นเป็นช้างชนะงา คือช้างมิงาที่ได้รับการฝึกให้รู้จักการต่อสู้ มาแล้ว หรือ เคยผ่านสงครามชนช้าง ชนะช้างตัวอื่นมาแล้ว ซึ่งเป็นช้างที่กำลังตกมัน ในระหว่างการรบจึงวิ่งไล่ตามพม่า หลงเข้าไปในแดนพม่า มีเพียงทหารรักษาพระองค์ และจตุรงค์บาท เท่านั้น ที่ติดตามไปทัน

สมเด็จพระนเรศวร ทอดพระเนตรเห็นพระมหาอุปราชาทรงพระศขसारอยู่ในร่มไม้ กับเหล่าทัพพระยา จึงทราบได้ว่าช้างทรง ของสองพระองค์หลงถลำเข้ามา ถึงกลางกองทัพ และตกอยู่ในวงล้อมข้าศึกแล้ว แต่ด้วยพระปฏิภาณไหวพริบ ของสมเด็จพระนเรศวร ทรงเห็นว่าเป็นการเสียเปรียบข้าศึก จึงไล่ช้างเข้าไปใกล้ แล้วตรัสถามด้วยคุ่นเคย มาก่อนแต่ด้วยเยาว์ว่า "เจ้าพี่จะยืนช้างอยู่ในร่มไม้ทำไม ขอเชิญเสด็จมาทำยุทธหัตถีกัน ให้เป็นเกียรติยศเถิด กษัตริย์ภายหน้าที่จะชนช้างอย่างเราไม่มีอีกแล้ว"

พระมหาอุปราชาได้ยินดังนั้น จึงไล่ช้างนามว่า พลายพิทักษ์ออก เข้าชน เจ้าพระยาไชยานุภาพ เสียหลัก พระมหาอุปราชาทรงฟันสมเด็จพระนเรศวรด้วยพระแสงของ้าว แต่สมเด็จพระนเรศวรทรงเบี่ยงหลบทัน จึงฟันถูกพระมาลาหนังขาด จากนั้นเจ้าพระยาไชยานุภาพ ชนพลายพิทักษ์ออก เสียหลัก สมเด็จพระนเรศวร ทรงฟันด้วยพระแสงของ้าวถูกพระมหาอุปราชาเข้าที่อึ่งสะขวา สิ้นพระชนม์อยู่บนคอช้าง ส่วนสมเด็จพระเอกาทศรถ ทรงฟันเจ้าเมืองจาปรีเสียชีวิตเช่นกัน ทหารพม่าเห็นว่าแพ้นแล้ว จึงใช้ปืนระดมยิงใส่สมเด็จพระนเรศวรได้รับบาดเจ็บ ทันใดนั้น ทัพหลวงไทยตามมาช่วยทัน จึงรับทั้งสองพระองค์กลับพระนคร พม่าจึงยกทัพกลับกรุงหงสาวดีไป นับแต่นั้นมาก็ไม่มีกองทัพใดกลายมากล้ำกรายกรุงศรีอยุธยาอีกเป็นระยะเวลาอีกยาวนาน

....เพื่อระลึกถึงมหาวีรกรรมดังกล่าว กองทัพไทยจึงถือเอาวันที่พระนเรศวรมหาราชทรงกระทำยุทธหัตถีมีชัยชนะต่อพระมหาอุปราชา เป็น "วันกองทัพไทย" เรียกกันอีกอย่างว่า "วันสมเด็จพระนเรศวรมหาราช" หรือ "วันยุทธหัตถี" เป็นวันรัฐพิธี แต่ไม่ถือเป็นวันหยุดราชการ

เขียนโดย พิชญ พงษ์พิทักษ์

วันอาทิตย์ที่ 18 มกราคม 2015 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันอาทิตย์ที่ 18 มกราคม 2015 เวลา 08:13 น.

ทั้งนี้ แต่เดิมมีการระบุว่า วันที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงกระทำยุทธหัตถีมีชัยชนะต่อพระมหาอุปราชา นั้น ตรงกับวันที่ 25 มกราคม ต่อมา มีการคำนวณวันใหม่ จึงกำหนดให้วันที่ 18 มกราคม ของทุกปีเป็น วันยุทธหัตถี และเป็นวันรัฐพิธีแทนวันที่ 25 มกราคม โดยให้มีการวางพานพุ่มสักการะ แต่ไม่ถือเป็นวันหยุดราชการเช่นกัน

การที่มีการเปลี่ยนแปลงวันทั้งสองนั้น เนื่องจากการนับวันทางสุริยคติ ซึ่งคนปัจจุบันจะสามารถจำได้ง่ายมากกว่า และมีความเหมาะสมกว่า อีกทั้ง นายประเสริฐ ณ นคร ราชบัณฑิต ก็ได้คำนวณแล้ว พบว่าการนับวันทางจันทรคติของวันกระทำยุทธหัตถีเดิมที่ตรงกับวันจันทร์ เดือน 2 แรม 2 ค่ำ จุลศักราช 954 ที่กำหนดเป็นวันที่ 25 มกราคมนั้น คลาดเคลื่อน จึงได้มีการเปลี่ยนใหม่ให้ตรงกับความเป็นจริง คือ เป็นวันที่ 18 มกราคมดังกล่าว ดังนั้น วันที่ 18 มกราคม จึงถือเป็น "วันยุทธหัตถี" หรือ "วันสมเด็จพระนเรศวรมหาราช"

คัดลอกจาก บทความของ พิชญ พงษ์พิทักษ์ ใน facebook